יז: ספק אכל חלב פרק רביעי כריתות

מדסיפא בשתי חתיכות רישא נמי בשתי חתיכות. והכיון נמי אפי' אכל ספק יש בו כשיעור כו' כמו כן צריך לומר דמיירי שיש שתי חתיכות לפניו וכשתיהן כשיעור [ג1] וכך ל"ל על כרחין שהרי אמרינן לקמן מיכא דנייהו כזית ומתמה דלמאן דאמר [ד1] איקיבא דאיסורא ליכא אם כן שמע מינה דיש שתי חתיכות ומכל מקום [ה1] הלי זית אכל ואפילו אכל מן האיסור מסופק הוא אם אכל כזית ואשמעינן דאפילו בספק פיקוח מיימי אשם תלוי וגזי שבת ויום חול ומי מצינו למשפח שתי חתיכות כגון שעשה מלאכה בין השמשות דספק [ו1] יום או לילה ונם איקבא דאיסורא שעשה מלאכה בין השמשות קרוב למולאי שבת דאיקבא דאיסורא כל היום ונם אספר לברר דאיסורא שיוכל לראות לפי ענין המלאכה [ז1] שפעל בשבת לפי מה שיש כמה עבר מן הלילה ולא עבר ממנה רק מעט [ח1] ופעל מלאכה רבה מ"ב פעל קצת מן היום: **אמר** רב יהודה אמר רב בר' חתיכה אחת אשור בר' ואם תאמר דהא אמרינן פרק שני דכתיבות (דף כב:) גבי שנים שאומרים מת ושנים שאומרים לא מת כו' ופריך עליה הכא עליה בחשש תלוי קלי ומאי פריך הא בענין מצות יש לומר דהשם פריך למאן דאמר הכא דלא בענין מחיבה משמי חתיכות אכל [ט1] קשה דרב אדרב שהרי קאמר הכא רב יהודה אמר רב ובפרק קמא אמר רב לא שנו אלא שנשאת בעד אחד כו' ופריך הש"ס הנא עליה בחשש תלוי קלי ומאי פריך ומיהו דהכי פריך הנא עליה בחשוש חשש תלוי קלי [י1] ועוד יש לומר דפריך הנא לרב נחמן [יא1] דאמרת הכא טעמא דרב משום איקבא דאיסורא ובאכל דאכל עובד כוכבים הלאשונה [יב1] משום הבעיה חייב משום דאיקבא דאיסורא ומיהו התם דפריך שפיר שהרי כבר איקבא דאיסורא שהיתה אשם תלוי.

ותני עלה וחייבים באשם תלוי. וקשה שהרי הכא משמע דבריית' מפרשא למתני' התם [יג1] פרק כל היד (נדה יד:) לא משמע הכי דאמר על מתני' ופטורין מן הקרבן הנא וחייבין באשם תלוי ותנא דידן סבר בענין חתיכה אחת אי אפשר לברר איסורו [יד1] דרבא לטעמא אחת אי אפשר לברר איסורו מאי איכא בין טעמא [טו1] דרבא לטעמא דרבי זירא איכא ביניהו כזית ומחצה [טו1] לרבא ליכא מצוות ופטור לרבי זירא אפשר לברר איסורו איתיביה רבי ירמיה לרבי זירא רבי [טז1] אליעזר אומר בוי חייבין על חלבו אשם תלוי אמר ליה רבי אליעזר סבר לא בענין לברר איסורו איתיביה

אין בו [א1] שומן וחלב לפניו ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל אשתו ואחותו עמו בבית שגג באחת מהן ואינו יודע באיזו מהן שגג שבת ויום חול ועשה מלאכה באחד מהן ואינו יודע באיזו מהן עשה [א]מביא אשם תלוי [ב1]כשם שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא חטאת אחת כן על לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם תלוי אחד אם היתה ידיעה בינתים [ג]כשם שהוא מביא חטאת על כל אחת ואחת כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת [ד]כשם [ה1] שאכל חלב ודם ופיגול ונותר בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת כך על לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: **גמ'** איתמר רב אסי אמר חתיכה אחת שנינו ספק של חלב ספק של שומן חייא בר רב אמר [ו]חתיכה משתי חתיכות שנינו במאי קא מיפלגי רב אסי סבר [ז]יש אם למסורת [ח]מצות כתיב [ט] וחייא בר רב אמר יש אם למקרא [י] מצוות קרינן איתיביה רב הונא לרב אסי ואמרי לה חייא בר רב לרב אסי חלב ושומן לפניו ואכל אחת מהן מאי לאו מדסיפא שתי חתיכות רישא נמי שתי חתיכות אמר להו רב [יא]לא [יב] [יג]תיזלא בתר איפכא דיכול לשנויי לכו סיפא בשתי חתיכות רישא בחתיכה אחת אי הכי יש לומר חתיכה אחת מחייב [יד] שתי חתיכות צריכא למימר [טו] ואין צריך [יז] למימר זו [יח] ולחייא בר רב דאמר מדסיפא בשתי חתיכות רישא נמי בשתי חתיכות מיתנא תרתי למה לי פרושי קא מפרש ספק אכל [יט] [חלב] ספק לא אכל (חלב) מביא אשם תלוי ביצד כגון שהיה חלב ושומן לפניו אמר רב יהודה אמר רב היו לפניו שתי חתיכות אחת של שומן ואחת של חלב אכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל חייב חתיכה אחת ספק של חלב ספק של שומן ואכלה פטור אמר [כ] רבא מאי טעמא דרב דאמר קרא [כא]ועשה אחת מכל מצות ה' בשגגה עד שישגגו [כב] בשתים מצות כתיב מצוות קרינן איתיביה אביי [כג] [כד]רבי אליעזר אומר [כה]חייבין [כו] עליו אשם תלוי אמר לו ר' [כז] אליעזר סבר [כח]יש אם למסורת מצות כתיב איתיביה [כט]ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר [ל] [לא]חייב באשם תלוי הא מני רבי אליעזר היא איתיביה [לב]נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן על שלה אתיום טמאין [לג]וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאין מספק [לד]ופטורין מן הקרבן ותני עלה [לה] חייב [לו] משום אשם תלוי אם רבי אליעזר היא א"ר [לז] חייא אמר רב היו לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל חייב חתיכה [לח] ספק של שומן ספק של חלב ואכלה פטור א"ר זירא מ"ט דרב קסבר שתי חתיכות אפשר לברר איסורו חתיכה אחת אי אפשר לברר איסורו מאי איכא בין טעמא [לט] דרבא לטעמא דרבי זירא איכא ביניהו כזית ומחצה [לט] לרבא ליכא מצוות ופטור לרבי זירא אפשר לברר איסורו איתיביה רבי ירמיה לרבי זירא רבי [מ] אליעזר אומר בוי חייבין על חלבו אשם תלוי אמר ליה רבי אליעזר סבר לא בענין לברר איסורו איתיביה

אכל אחד מהן. וכסבור שומן הוא ואחר כך נודע שהאחד היה חלב הה לא ידע איזו אכל מביא אשם תלוי אכל אם בשגגה אחילה היתה לו ספק והוודע ואכלה מספק מזיד הוא ופטור: **שגג באחת מהן.** כסבור זו היא אשתו ואחר כך נמתפק איזו [מ1] היתה מביא אשם תלוי ואם נודע לו שאחותו היתה מביא חטאת:

כך על לא הודע שלהן. כגון אכל שתי חתיכות כסבור [מא1] שומן הן ואחר כך נודע שהן חלב אחד מהן ואינו יודע באיזו מהן אכל אם בשגגה אחילה היתה לאכילה ספק אכל אכל: **ואם היתה ידיעה בינתים.** ידיעת ספק: **כשם שהוא מביא חטאת על כל אחת.** אם היתה ידיעה ולא בינתים: **כך.** בידיעת ספק מביא שני אשמות תלויין: **גמ' חתיכה אחת שנינו.** אכל חתיכה אחת כסבור שומן הוא ואחר כך נודע לו שספק הוא היינו הא דקתני מתני' ספק אכל אכל וכו': **חתיכה משתי חתיכות.** כלומרכש כסיפא אכל שומן לפניו כו' אכל חתיכה אחת פטור: **מצות כתיב.** בזיקרא כתיב אשם תלוי ועשתה אחת מהן ולא ידע ואשם ונשא עונו והכיא (מ1) מה תאמר וגו': **מצוות קרינן.** דמשמע אחת מתוך שתים: **כ' חתיכה מיבעיא.** דכשלמא חתיכה אחת מיכא לפלוגי משום טעמא דלקמן דאי אפשר לברר איסורו אי אלא איקבא דאיסורא אכל שתי חתיכות ליכא למימר הכי: **כוי.** ספק בהמה ספק שור: **אשם תלוי.** אף על גב דליכא חתיכה אחת משתי חתיכות אם אכל אחד מהן כשוגג כסבור מיה הוא [מא1]: **ספק בן תשעה כו'.** היכמה שנתיימנה בתוך שלשה תדשים: **וחייבים באשם תלוי.** שמא בן הראשון הוא ונמצא שכא על אשת אח שיש לה בנים שהוא בכרת והא אשה דומיא דחתיכה אחת היא: **נמצא על שלו.** בתקשת נדה ספרק כל היד (דף יד.) דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים שני מדרשים לקנת אחד לו ואחד לה נמצא על שלו ולאחר בשעת תשמיש היה וטועל נדה בשוגג הוה וחייבים שני חטאות: **אמיום.** לשון יווני הוא. כלומר לאחר תשמיש: **לאחר זמן.** התם [מב1] מפרש שיעורא: **וחייבין באשם תלוי.** ואמאי הא ליכא אחי אבוי: **אפשר לברר איסורו.** דאשם תלוי אינו אלא לאכילה אבל לא לנגיע מן הטיסורין עד שיוודע לו ויכיל חטאת כדמפרש בפרק בתרא (לקמן כה.) הילכך שני חתיכות (ואכל אחתן) ונשארה האחת אפשר לברר איסורו לאחר זמן בקי איכר אם זו הטמרת שומן ולאחר תלב אחת אכל